

Yeni Nesil Seyahat Trendleri: "Hibrit Turizm ve İş Tatili Seyahati" Kavramları Üzerine Bir Çalışma

New Generation Travel Trends: A Study on the Concepts of "Hybrid Tourism and Workation"

Meliha Sena YILDIRGAN¹, Mehtap ÇATICIOĞLU² , Gül Nihan GÜVEN YEŞILDAĞ³

Öz

Bu araştırmanın amacı, dijital dönüşümün etkisiyle ortaya çıkan hibrit turizm ve iş-tatil seyahati kavramlarını incelemek, bu yeni seyahat eğilimlerinin çalışanların iş-yaşam dengesine etkilerini ve turizm sektörüne katkılarını değerlendirmektir. Hibrit turizm, turizm ile iş hayatının sınırlarının giderek daha fazla belirsizleştiği bir model olarak ele alınmıştır. Araştırmada, hibrit turizm ve iş tatili seyahati kavramları literatür taraması ve mevcut seyahat trendlerinin analizi yoluyla incelenmiştir. Literatürdeki mevcut kuramsal yaklaşımları sentezleyerek bütüncül bir bakış açısı sunan bu kavramsal çalışma, dijital göçebelik olgusunu turizm bağlamında ele almakta ve söz konusu olguyu daha kapsamlı biçimde kavramsallaştırmayı hedeflemektedir. Ayrıca hibrit turizme dair çeşitli seyahat türleri, dijital göçebelik ve uzaktan çalışma olanakları gibi faktörler üzerine bir değerlendirme yapılmıştır. Araştırmanın bulguları, çalışanların uzaktan çalışma imkânlarını daha verimli kullanarak iş ve tatil aktivitelerini birleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca hibrit turizm modeline bağlı olarak farklı tipolojiler belirlenmiştir: çalışma tatili yapanlar, dijital göçebeler ve profesyonel işlerini seyahat esnasında sürdüren bireyler. Araştırmada, aynı zamanda iş tatili kavramı üç ana modele ayrılarak incelenmiştir: geleneksel iş-tatil, ortak çalışma ve tatil ve inziva temalı iş-tatil. Araştırmanın sonucunda hibrit turizmin, sektörde dönüşüm potansiyeli barındırarak, modern turizm anlayışının geleceğini şekillendiren önemli bir eğilim olarak ön plana çıktığı vurgulanmıştır. Araştırma bulgularına dayalı olarak gelecek araştırmalar için öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Göçebe, Hibrit Turizm, İş Tatili Seyahati, Turizmde Dijital Dönüşüm, Uzaktan Çalışma

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the concepts of hybrid tourism and work-vacation travel that have emerged with the impact of digital transformation, and to evaluate the effects of these new travel trends on employees' work-life balance and their contributions to the tourism sector. Hybrid tourism has been approached as a model in which the boundaries between tourism and work life are becoming increasingly blurred. In this study, the concepts of hybrid tourism and work-vacation travel were examined through a literature review and analysis of current travel trends. This conceptual study, which synthesizes existing theoretical approaches in the literature to offer a holistic perspective, addresses the phenomenon of digital nomadism in the context of tourism and aims to conceptualize this phenomenon more comprehensively. Additionally, an assessment was conducted on various types of travel related to hybrid tourism, as well as factors such as digital nomadism and remote work opportunities. The findings of the research reveal that employees combine work and vacation activities by using remote working opportunities more efficiently. Furthermore, different typologies have been identified based on the hybrid tourism model: working holidaymakers, digital nomads, and individuals who continue their professional work while traveling. The study also examined the concept of workation by dividing it into three main models: traditional workation, coworkation, and workation retreat. The study concluded that hybrid tourism has emerged as an important trend shaping the future of modern tourism, holding the potential to transform the sector. Recommendations for future research were developed based on the findings of the study.

Keywords: Digital Nomad, Hybrid Tourism, Workation, Digital Transformation in Tourism, Remote Working

¹ Sorumlu Yazar: Arş. Gör., İstanbul Beykent Üniversitesi, senayildirgan@beykent.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0996-7616

² Arş. Gör., İstanbul Beykent Üniversitesi, mehtapcaticioğlu@beykent.edu.tr, ORCID: 0009-0007-8021-7988

³ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Beykent Üniversitesi, gulnihanguven@beykent.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1604-0405

GİRİŞ

COVID-19 pandemisi, işin yapılma şeklini önemli ölçüde etkilemiştir (Florida vd., 2021; Pfnür vd., 2021). Ayrıca teknolojik gelişmeler ve küreselleşmenin yanı sıra Y kuşağı çalışanlarının farklı yaşam tarzları ve tercihlerinden dolayı hibrit ortak çalışma alanı modellerinin çalışma ortamı ve konumu değişmiştir (Orel, 2019; Voll vd., 2023). İş tatilinin popülerleşmesiyle birlikte turistlerin ihtiyaçları da ziyaret turizminden konaklama turizmine doğru hızla değişmektedir (Arslan, 2024). Günümüzde turistler, bir destinasyondaki yerel yaşamı deneyimlemek ve sadece gezmek yerine kendilerini yerel çevreye kaptırmak için turistik destinasyonlarda daha uzun süre kalmayı tercih etmektedir (Ono, 2010; Xu ve Wu, 2016). Dijital göçebeler, sabit ve belirli bir konumda çalışmak yerine boş zaman mekânlarında işlerini sürdürmekte (Chevtaeva vd., 2023) ve bu sayede bir destinasyonda daha uzun süre konaklayarak daha esnek seyahat planları yapabilmekte ve yerel halkla doğrudan etkileşim kurarak yerel kültürü daha derinlemesine deneyimleyebilmektedirler.

İş ve boş zaman kavramlarını bütünleştiren göçebe kuşağın yükselen potansiyelini dikkate alan turizm sektörü, bu doğrultuda ortaya çıkan yeni pazar dinamiklerine uyum sağlama yönünde stratejik dönüşümler gerçekleştirmektedir (Zhou vd., 2024). Hizmet sektörü çalışanları daha mobil hale gelmiş ve dijital göçebelik modelini takip etmeye başlamıştır (Orel, 2019). Bu dijital göçebeler, çalışma ortamlarını kendi ilgi alanlarına göre seçmektedir (Hensellek ve Puchala, 2021). Bu gelişme, COVID-19 pandemisiyle birlikte daha fazla odak noktası haline gelmiştir; çünkü ekonomik bir itici güç olarak turizme bağımlı olan bölgeler, kapanmalar ve turist kıtlığı nedeniyle ekonomik olarak zarar görmüştür (Matsushita, 2022; Jafari vd., 2021). Aynı zamanda kriz, iş süreçlerinin dijitalleşmesi ve uzaktan çalışma fırsatları gibi bazı eğilimleri de beraberinde getirerek kırsal alanlarda küçük ve sosyal şirketlerin (Mariotti vd., 2021; Ohnmacht vd., 2020) ve dijital göçebeliğin (Spreitzer vd., 2015; Šímová, 2022) yükselişini sağlamıştır. Girişimciler Reichenberger (2018), serbest çalışanlar (Cook, 2020) ve dijital göçebeler çalışmak için çeşitli yerler arasından seçim yaparak seyahat ve eğlenceyi iş faaliyetleriyle birleştirmeye başlamıştır. Bu eğilim, sadece geçici konaklama ihtiyaçlarını karşılamak için değil, aynı zamanda yeni ortak çalışma alanlarının oluşturulması veya mevcut turistik tekliflerin ortak yaşam gibi hibrit alanları barındıracak şekilde uyarlanması yoluyla turizm için yeni bir talep yaratmıştır (Pacheco ve Azevedo, 2022).

Buradan hareketle çalışmanın amacı, hibrit turizm kavramı üzerine yapılmış olan akademik incelemelerden elde edilen bulgular ışığında "iş tatili seyahati" kavramını ele alarak, bu yeni turizm modelinin iş dünyasına etkilerini ortaya koymaktır. Çalışmanın içeriğini öncelikle hibrit turizm kavramı, boş zaman seyahati, iş seyahati ve iş tatili seyahati arasındaki farklar, hibrit turizmin tipolojileri ve hibrit gezgin türleri oluşturmaktadır.

1. Literatür Taraması

1.1. Hibrit Turizm

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte turizm sektörü de önemli bir dönüşüm geçirmektedir (Arslan, 2024). Bu dönüşümün en belirgin örneklerinden biri, geleneksel yüz yüze hizmetler ile dijital deneyimleri harmanlayan hibrit yaklaşımlardır (Viking Turizm, 2022). Modern turizm işletmeleri, misafirlerin değişen ihtiyaçlarına cevap vermek için mobil check-in/check-out gibi yenilikçi çözümler sunmaktadır (Karataş, 2024). Ayrıca, sosyal medya platformları üzerinden içerik paylaşımı ve etkileşim, turistlerin seyahat deneyimlerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır (Cerrahoğlu, 2021).

Hibrit turizm biçimleri, hareketlilikler (Mancinelli ve Germann Molz, 2023) ve turizm üzerine postmodern düşünce üzerine yapılan çalışmalarda giderek daha fazla kabul görmektedir (Unger vd.,

2016), bu da bu gezginlerin motivasyonlarını ve deneyimlerini deneysel olarak keşfetmek için verimli bir alana yol açmıştır (Harris ve Pressey, 2021).

1.1.1. Hibrit Turizmin Tipolojileri

Hibrit turizm, iş ve boş zaman sınırlarının giderek belirsizleştiği postmodern seyahat biçimlerini kapsamakta ve turizmde yeni hareketlilik biçimlerinin anlaşılmasına katkı sunmaktadır (Unger vd., 2016; Reichenberger, 2018). Bu bağlamda, Cohen’in (1974) sınıflandırmasına göre iş amaçlı seyahat eden profesyoneller, toplantı ve kongre gibi iş faaliyetlerini sürdürürken boş zaman etkinliklerini de deneyimlerine dâhil eden yüksek vasıflı çalışanlar olarak tanımlanmaktadır. Buna karşılık, turizm sektöründeki (yarı) vasıflı işçiler—örneğin bar çalışanları, kulüp organizatörleri veya disk jockeyleri—mevsimsel iş fırsatlarını değerlendirmek amacıyla farklı destinasyonlara seyahat eden göçmen turizm emekçileri olarak nitelendirilmektedir (Uriely, 2001; Nash vd., 2021). Bu yaklaşım, turizmin melez biçimlerinin, hareketlilik ve çalışma dinamikleriyle birlikte yeniden kavramsallaştırılmasına olanak tanımaktadır (Mancinelli ve Germann Molz, 2023; Marting, 2023).

1.1.2. Seyahat Eden İşçiler ve Çalışan Turistler

Uriely (2001), çalışma ve turizm arasındaki etkileşimi inceleyerek seyahat eden işçiler, çalışan turistler ve kurumsallaşmamış gezginler olmak üzere üçlü bir tipoloji önermektedir. Seyahat eden işçiler, iş amaçlı yolculuklarını boş zaman faaliyetleriyle birleştiren profesyoneller iken; çalışan turistler, ekonomik kazançtan ziyade deneyim kazanma ve kültürel etkileşim amacıyla gönüllü ya da mevsimlik işlere katılan bireylerdir (Cohen, 1974; Pape, 1964). Kurumsallaşmamış gezginler ise uzun süreli seyahat eden, genellikle orta sınıf genç yetişkinlerden oluşan ve çalışma ile eğlenceyi yaşam tarzı hâline getiren bireylerdir (Cohen, 1972; Cohen, 1973; Loker-Murphy ve Pearce, 1995; Cohen, 2011). Bu sınıflandırmalar, çalışma motivasyonları, sosyal özellikleri ve seyahat davranışlarını bir arada değerlendirerek turizm literatürüne önemli bir kavramsal katkı sağlamaktadır (Uriely, 2001). Tablo (1) Uriely tarafından orijinal olarak sınıflandırılan gezgin türlerini göstermektedir.

Tablo 1. Hibrit Gezgin Türleri

	Çalışan turistler		Seyahat Eden İşçiler		İş Seyahatine Çıkma	
Karşılaştırma Boyutu	Çalışan-tatil turistleri	Göçmen turizm çalışanları	Seyahat eden profesyonel çalışanlar	Kurumsallaşmış çalışan turistler	Dijital göçebeler	Çalışanlar
İş ve turistik Motivasyon	Çalışma, turist deneyiminin bir parçası olan rekreasyonel bir faaliyet olarak kavranır.	“Geçimini sağlamak” ve aynı zamanda eğlenmek için seyahat etmek.	Gezinin bir yan ürünü olarak turizmle ilgili faaliyetlerde bulunmak amacıyla seyahat	Uzun süreli bir seyahati finanse etmek için çalışmak	Farklı destinasyonlar da iş ve yaşam tarzının merkezi bir parçası olarak sık seyahat	Genellikle aynı varış noktasında, zaman sınırlı iş ve tatil kombinasyonu
Çalışma özellikleri	Vasıfsız ancak genellikle eğlence amaçlı el işçiliği Olağanüstü çalışma Ücretsiz çalışma	Turizm ekonomisinde vasıflı veya yarı vasıflı işler Tekrarlayan mevsimlik istihdam Güvencesiz ve düşük ücretli istihdam	Meslek, resmi görev veya işle ilgili çalışma Tekrarlayan, kariyerle ilgili işler Prestijli ve iyi ücretli iş	Vasıfsız ve genellikle hoş olmayan el işçiliği Ara sıra çalışma Düşük ücretli ve prestijli olmayan işler	Yüksek vasıflı işler Tekrarlayan işler Serbest çalışanlar olarak prestijli ve iyi ücretli işler	Yüksek vasıflı işler Tekrarlayan işler Prestijli ve iyi ücretli (serbest) çalışma
Demografik profil	Orta sınıf genç yetişkinler	Alt-orta sınıf veya işçi sınıfı bekar ve bekar olmayan yetişkinler Kendi toplumlarında dönemsel olarak işsizler	Orta veya üst-orta sınıf yetişkinler	Orta sınıf genç yetişkinler	Orta sınıf, bekar ve evli olmayan yetişkinler	Orta veya üst-orta sınıf yetişkinler

Kaynak: Uriely, 2001; Bassyiouny ve Wilkesmann, 2023.

Covid-19 pandemisi sırasında ortaya çıkan, iş ve seyahati birleştiren yeni bir biçim olarak iş seyahatlerini bağlamsallaştırmak için, Uriely'nin (2001) seyahat edenlere ilişkin sınıflandırmasını (bkz. Tablo 1'deki gri sütunlar) Bassyiouny ve Wilkesmann (2023) tarafından yeniden gözden geçirilmiş ve iş seyahatine çıkma kategorisini eklemişlerdir. Bu yeni hibrit turizm biçiminin arkasındaki itici güç Covid 19 salgını koşullarının yanı sıra- uzaktan çalışma biçimleri, işgücünün hareketliliği, konumdan bağımsız çalışma ve

turizmde post modern düşünce olup, bunlar hem çalışma talebini hem de çalışma arzını birleştirmektedir.

1.1.3. İş Tatili Seyahati (Workation)

Çalışma, boş zaman ve uyku toplumumuzdaki üç temel döngüsel faaliyettir (Pecsek, 2018). Modern teknolojinin iş-yaşam dengesindeki rolü, günümüz iş ve boş zamana yönelik tutumumuzu temelden değiştirmiştir (Arslan, 2024). Çalışma ve özel hayatın birleşmesi yoğunlaştıkça, iş ve tatil arasındaki ince çizgi de kaybolmaya başlamıştır (Chevtava vd., 2023). Günümüzde tatilde çalışmak bir norm haline gelmiştir (Gleick, 2003).

Covid-19 salgını başladığından beri evden çalışma, mobil çalışma veya sözde uzaktan çalışma birçok çalışan için yeni normal haline gelmiştir (Hermann ve Paris, 2020; Sytsma, 2022). Küreselleşme ve teknolojik dönüşümün etkisiyle, örgütlerin mevcut ve potansiyel iş gücüne yönelik beklentileri önemli ölçüde değişmiştir. Bu bağlamda, giderek daha fazla işletme, iş stratejilerini uzaktan çalışma modellerini genişletmeye ve bu yapıları kurumsal düzeyde sürdürülebilir hâle getirmeye yönelik olarak uyarlamaktadır. Bu eğilim, çalışanlara iş süreçlerini nerede, ne zaman ve nasıl gerçekleştirecekleri konusunda daha fazla esneklik ve özerklik tanıyan yeni bir çalışma paradigmasının gelişimini beraberinde getirmiştir (Kozak vd., 2024). Nerede çalışılacağını seçmede kazanılan esneklik, etkilenenlerin çoğunun ev ofislerini sınırlı bir süre için (uluslararası) seyahat noktalarına taşımasına yol açmaktadır (Bassiyouny ve Wilkesmann, 2023).

Dünya Turizm Örgütü'ne (UNWTO, 2008) göre turizm, bireylerin kişisel veya mesleki nedenlerle olağan çevrelerinin dışına seyahat etmelerini gerektiren sosyal, kültürel ve ekonomik bir olgudur. Bu tanım, her ne kadar iş amaçlı seyahatleri turistik faaliyetler kapsamında ele alsada literatürde iş ve eğlence amaçlı seyahatler arasındaki motivasyonel ayrımlar üzerinde durulmaktadır (Arslan, 2024; Özgen vd., 2024, Kozak vd., 2024). Graburn (1989) turizmi, bireylerin boş zamanlarını anlamlı biçimde değerlendirdikleri bir "geçici ayrılık" olarak tanımlamakta ve bu faaliyetlerin işten farklı bir deneyim alanı oluşturduğunu vurgulamaktadır. Özellikle modern turizmde seyahat, bireylerin finansal kaynaklarını kullanarak rekreasyon, rahatlama ve gündelik yaşamdan kaçış için fiziksel bir uzaklaşma aracı olarak görülmektedir (Chen ve Yoon, 2019; Arslan, 2024). Bu yaklaşım, Ogilvie'nin (1934) bir turisti "evden kısa süreliğine uzaklaşan" ve "seyahat süresince ekonomik kazanç amacı gütmeyen" birey olarak tanımlamasıyla örtüşmektedir. Dolayısıyla, bu çerçevede turizmi işten ayrı, hatta kimi zaman onunla zıt bir alan olarak konumlandırmakta ve turizm faaliyetlerinin özünde gönüllü, geçici ve deneyim odaklı bir niteliğe sahip olduğunu ileri sürmektedir.

Çalışma ve turizm arasındaki ikilik, Harris ve Pressey (2021) tarafından yeniden değerlendirilmiş ve özellikle çalışma ile boş zaman arasındaki giderek belirsizleşen sınırların daha kapsamlı biçimde incelenmesi için bir çıkış noktası olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda, Pape (1964) turizm kavramını tartışmaya dâhil ederek, çalışma ve boş zaman etkinliklerinin birleştiği bir seyahat biçimini tanımlayan ilk yaklaşımlardan birini sunmuştur. Pape (1964, s. 337) turizmi, "mesleğe dayalı, ancak yalnızca birincil hedef olan seyahatin kendisini finanse ettiği ölçüde ikincil anlamda bir seyahat etme biçimi" olarak nitelendirmiştir.

İş tatili (workation) ifadesi, yalnızca argo sözlüklerinde yer almakta olup, 'Bir tatil ile birleştirilebilen, ücretli bir iş seyahatidir. "İş" (work) + "tatil" (vacation) kelimelerinin birleşiminden türetilmiştir. Daha az yaygın olarak "workcation" şeklinde de yazılabilmektedir. Voll ve diğerleri (2023)'nin yapmış oldukları araştırmaya göre workation: 'Çalışma ve tatil unsurlarını bir araya getiren esnek bir uzaktan çalışma modelidir.' Çalışanların, tatil mekânlarında uzaktan çalışarak iş ve özel hayat dengesi sağlamalarını hedeflemektedir. Dijitalleşme ve COVID-19 sonrası uzaktan çalışmanın artmasıyla popülerleşmiştir (Voll vd., 2023).

Voll ve diğerlerine (2023) göre workation üç temel biçimde sınıflandırılmaktadır:

(1) Geleneksel Workation, çalışmanın tipik olarak tatil destinasyonlarında yürütülmesiyle karakterize edilmektedir. Bu modelde bireyler hem çalışma hem de boş zaman aktivitelerini aynı mekânda gerçekleştirir (Lietzau ve Puhe, 2021; Werther, 2021b).

(2) Coworkation, sabit başlangıç ve bitiş tarihleri olan, topluluk temelli ortak çalışma deneyimlerini içermekte ve katılımcılar arasında sosyal bağları güçlendirmektedir (Kastner, 2020; Matsushita, 2021b).

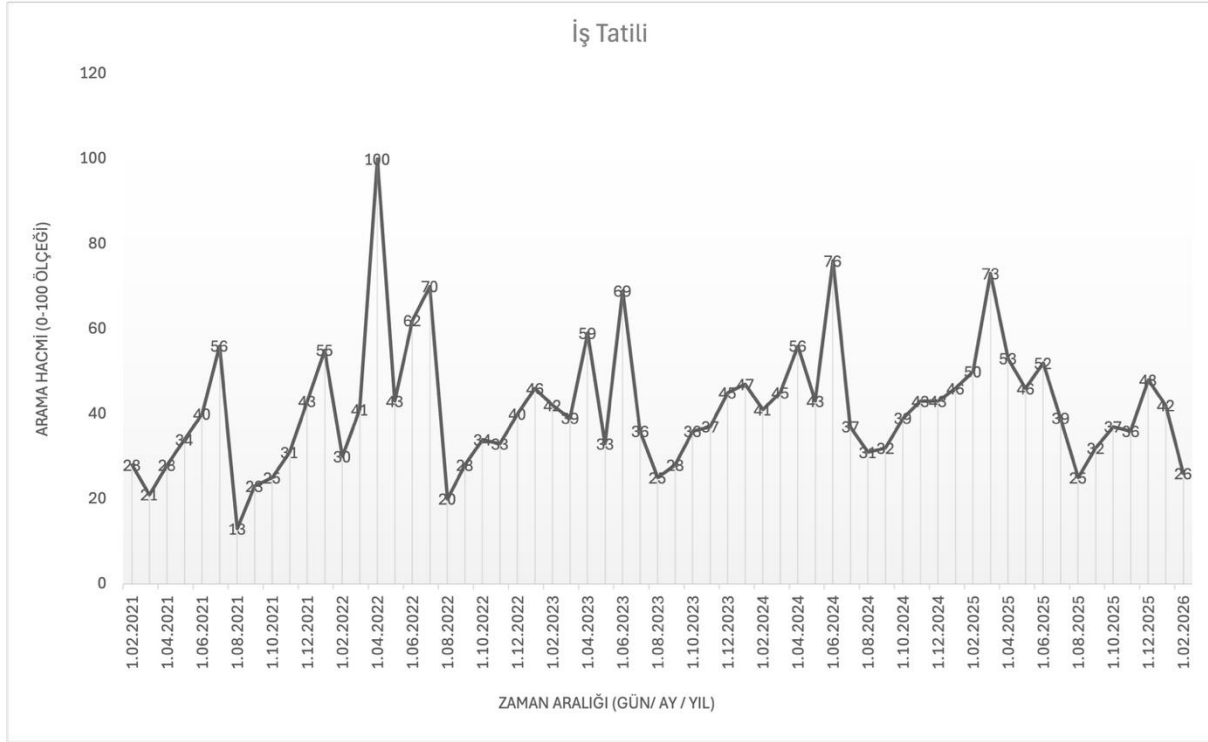
(3) Workation Retreat ise çalışmayı merkeze alırken, rekreasyonel ve topluluk temelli etkinlikleri bütünleştiren bir yaklaşım sunmaktadır. Bu tür etkinlikler genellikle kırsal veya izole alanlarda, yaratıcı ya da dijital odaklı faaliyetlerle birlikte yürütülmektedir (Lietzau vd., 2021).

İş-tatili seyahati (workation), “turistlerin hem iş hem de boş zaman motivasyonu ile seyahat ettikleri ve modern teknoloji sayesinde uzaktan çalışmayı tatil deneyimleriyle birleştirebildikleri hibrit bir turizm biçimi” olarak tanımlanmaktadır (Pecsek, 2018). Bu olgu, modern yaşamın sınırlarının bulanıklaştığı ve akışkanlık kavramının ön plana çıktığı postmodern turizm anlayışını yansıtmaktadır (Bauman, 2000). Nitekim 2008 küresel finansal kriziyle birlikte insanların tatilden tamamen vazgeçmek yerine kendi çevrelerini keşfetmeye yönelmeleri, “evde tatil” (staycation) ve “tatilde çalışma” (workation) kavramlarını güçlendirmiştir (Systma, 2022; Kozak vd., 2024). Dolayısıyla, iş ve boş zaman sınırlarının giderek belirsizleştiği postmodern toplumda iş-tatili turizmi, turizm teorisinin sınırlarını yeniden tartışmaya açan özgün ve niş bir turizm biçimi olarak değerlendirilmektedir.

Shin ve diğerlerine (2024) göre, dijitalleşme ve COVID-19 pandemisinin etkisiyle ortaya çıkan workation, iş ve tatilin birleştiği yeni bir seyahat biçimidir. Araştırmacılar, bu deneyimi ölçmek amacıyla RIAL Modelini geliştirmiştir. Model, dört boyuttan oluşmaktadır: rahatlama (zaman baskısı olmadan seyahat etme), doğaçlama (önceden plan yapmadan spontane keşiflerde bulunma), özerklik (seyahat kararlarında bağımsızlık) ve yerellik (yerel kültüre daha derinlemesine katılım). Bulgular, özellikle rahatlama, özerklik ve yerellik boyutlarının iş-tatili deneyiminden duyulan memnuniyet ve yeniden ziyaret niyetini anlamlı ölçüde artırdığını ortaya koymaktadır.

Hane Halkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım araştırması (2024) verilerine göre Türkiye’de internet kullanım oranı %88,8’e yükselmiştir (BT, 2024). Bu artış, dijital erişimin ve uzaktan çalışma olanaklarının yaygınlaşmasıyla, özellikle iş ve tatil faaliyetlerini birleştiren workation modeli açısından önemli bir zemin hazırlamaktadır. Artan dijital erişim, bireylerin farklı lokasyonlarda çalışabilmesini desteklerken turizm sektörü için yeni bir fırsat alanı yaratmaktadır (Arslan, 2024).

Bu gelişmeler yalnızca Türkiye’ye özgü bir eğilim değil, aynı zamanda küresel ölçekte gözlenen bir dönüşümün de yansımasıdır. Dijitalleşme ve uzaktan çalışma kültürünün yaygınlaşması, yalnızca turizm işletmelerinin iş modellerini değil, aynı zamanda bireylerin seyahat davranışlarını da dönüştürmektedir (Nash vd., 2021). Bu dönüşüm, çalışma ve boş zaman sınırlarının giderek bulanıklaştığı hibrit bir yaşam biçimini ortaya çıkarmıştır (Reichenberger, 2018; Harris ve Pressey, 2021). Bu bağlamda, workation kavramı, dijital teknolojilerle desteklenen yeni bir seyahat biçimi olarak hem bireylerin mekânsal özgürlük arayışını hem de turizm sektörünün esnek üretim stratejilerini yansıtmaktadır (Voll vd., 2023; Kozak vd., 2024; Shin vd., 2024).

Şekil 1. İş Tatili Anahtar Kelimesinin 2021-2026 Arama Hacmi

Kaynak: Google Trends, 2026.

Yukarıdaki grafikte (Şekil 1) ‘İş Tatili’ kavramına yönelik Google Trends verileri yer almaktadır. Veriler, 20.02.2026 tarihinde Google Trends aracılığıyla; ‘Web Araması’, ‘Türkiye geneli’ ve ‘Son 5 yıl’ filtreleri kullanılarak elde edilmiştir. Google Trends, insan davranışlarına ilişkin büyük ölçüde kullanılmamış bir veri kaynağına erişim sağlayarak, araştırmacıların belirli konulara yönelik arama kalıplarını ve göreceli ilgiyi zaman içinde analiz etmelerine olanak tanımaktadır (Mavragani vd., 2018). Belirli bir kelime üzerine yapılan analiz, bölgesel farklılıklar, dönemsel dalgalanmalar ve kullanıcı ilgisinin değişen dinamiklerini anlamaya olanak tanımaktadır.

Şekil (1), İş Tatili (Workation) kavramına yönelik dijital ilginin 2021-2026 yılları arasında doğrusal olmayan ancak yükselen bir eğilim sergilediğini ortaya koymaktadır. Bu periyodik dalgalanmalar, kavramın turizm sektöründeki mevsimsellik olgusuyla yapısal bir paralellik gösterdiğinin ampirik bir göstergesidir. Grafikte gözlemlenen ani yükselişler, Türkiye’deki resmî tatil ve bayram dönemlerine tekabül ederek, bireylerin iş süreçlerini geleneksel tatil takvimleriyle entegre etme motivasyonunu yansıtmaktadır. Özellikle 2024 Haziran ayı ve 2025 Nisan ayı itibarıyla gözlemlenen hacimsel artış, İş Tatili modelinin niş bir uygulamadan kitlesel bir farkındalık düzeyine evrildiğini kanıtlar niteliktedir. Şekil 1’deki veriler, kavramın sadece iş amaçlı seyahatlerin bir uzantısı olmadığını, aksine tatil odaklı bir zaman dilimine iş gücünün yayılması şeklinde tanımlanan Workation fenomeninin Türkiye pazarındaki karşılığını somutlaştırmaktadır. Arama ilgisi 2021 yılının başlarında baz seviyelerdeyken, özellikle yaz aylarında ve uzun süreli resmî tatil dönemlerinde belirgin zirve noktaları yapmıştır. Bu durum, kavramın mevsimsel turizm hareketliliği ve esnek çalışma modelleriyle yüksek bir korelasyona sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Tablo 2. İş Tatili Anahtar Kelimesinin Tematik Arama Eğilimleri ve İlgi Düzeyi Analizi

Kategori	Temsili Aramalar	İlgi Düzeyi	Sentez
Hukuki ve Mevzuat Odaklı	Hafta tatili kanunu, 4857 sayılı iş kanunu, Hafta tatili ücreti	25	Kavramın, çalışma hayatı düzenlemeleri ve yasal haklarla doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir.
Dönemsel ve Resmî izinler	Ramazan/Kurban Bayramı tatili, Yaz tatili, Sömestr	18	İş tatili talebinin, Türkiye'deki genel tatil takvimiyle yüksek korelasyon gösterdiği saptanmıştır.
Kısa Süreli / Beklenmedik Molalar	Okul tatili, Kar tatili, Kasım tatili	5	Esnek çalışma modelinin, eğitim takvimi ve kısa süreli izin dönemlerinde bir çözüm olarak arandığı anlaşılmaktadır.

Kaynak: Google Trends, 2026.

Tablo (2) İş Tatili kavramına yönelik Türkiye'deki kullanıcı ilgisinin temel olarak hukuki mevzuat, mevsimsel tatil planlaması ve yıl geneline yayılan dinamik izin eğilimleri olmak üzere üç boyutta yoğunlaştığını göstermektedir.

Tablo 3. Boş Zaman Seyahati, İş Seyahati ve İş Tatili Seyahati Arasındaki Kavramsal Farklılıklar

Seyahat Türleri			
Seyahat özellikleri	Boş Zaman Seyahati	İş Seyahati	İş Tatili Seyahati
Seyahat Amacı	Keyif ve rahatlama amacıyla seyahat etmek.	İşle ilgili amaçlarla seyahat etmek	Uzaktan çalışırken boş zaman seyahatlerinin tadını çıkarmak.
Seyahat Programı	Esnek program	Yapılandırılmış program	Esnek program
Seyahat Süresi	Kısdan uzuna	Kısa	Uzun
Seyahat Katılımcısı	Herkes	Çalışanlar	Dijital göçebeler
Başlıca Seyahat Noktaları	Tatil veya popüler turistik yerler	Kentsel destinasyonlar	Yerel destinasyonlar veya tatil destinasyonları
Seyahat Özerkliği	Yüksek Özerklik	Düşük özerklik	Orta düzeyde özerklik
Başlıca Konaklama Yerleri	Oteller ve tatil köyleri	Oteller	Tatil kiralalamaları, tatil köyleri, oteller, Airbnb, vb.
Faaliyetlerin Odak Noktası	Seyahat Etmek	İş	Seyahat ve iş

Kaynak: Shin vd., 2024.

İş seyahatinin ortaya çıkmasından önce, bir birey ya da bireyler grubu tarafından bir şirket ya da kuruluş adına iş amaçlı yapılan seyahatleri ifade eden iş seyahatleri son birkaç on yılda önemli ölçüde artmıştır (Gustafson, 2012; Dimitrova vd., 2020;). Tarihsel olarak, iş seyahati yapanların karar verme süreçleri (Chu ve Choi, 2000; Kashyap ve Bojanic, 2000; Yavas ve Babakus, 2005), iş seyahatinin seyahat edenler üzerindeki psikolojik veya fiziksel etkileri (stres, refah, fiziksel sağlık) (Burkholder vd., 2010; Becken ve; Dimitrova vd., 2020; Ye ve Xu, 2020; Hughey, 2022), seyahat yönetimi (Gustafson, 2012), iş seyahati segmentasyonu (Milla'n vd., 2016) ve iş seyahati deneyimleri (Unger vd., 2016) , turizm araştırmalarının bir kısmını içermektedir. Buna ek olarak, birçok araştırma boş zaman gezginleri ile iş amaçlı seyahat edenler arasındaki davranışsal ve deneyimsel farklılıkları analiz etmiştir (Chu ve Choi, 2000; Kashyap ve Bojanic, 2000; Liu vd., 2015).

İş seyahatini anlamak için, iş seyahati ile boş zaman ve iş seyahati gibi diğer seyahat türleri arasındaki kavramsal farklılıkları analiz etmek önemlidir. Seyahat amacı açısından bakıldığında, boş zaman seyahatleri zevkli ve dinlendirici deneyimler yaşamak için yapılırken, iş seyahatleri işle ilgili amaçlara ulaşmak için yapılmaktadır (Leiper vd., 2008; Gustafson, 2012). İş amaçlı seyahat edenler, bir destinasyonda nispeten uzun süre kalarak işlerini yürütmektedir ve seyahat dahil olmak üzere boş zaman faaliyetlerinde bulunmaktadır (Thompson, 2019; Matsushita, 2021). Son zamanlarda, boş

zaman deneyimleri ve eğlence faaliyetleri, “bleisure” olarak adlandırılan iş amaçlı seyahatlerin önemli bir bileşeni olarak ortaya çıkmıştır (Unger ve Uriely, 2022).

İş seyahatleri, gurbetçilerin seyahatleri ile de karşılaştırılabilmektedir. Bu seyahatler, gurbetçilere kişisel ve mesleki gelişim, kültürel keşif ve kültürler arası öğrenme için benzersiz fırsatlar sunmaktadır (Scott ve Ryan, 2017; Chao vd., 2019;). İş seyahatleri, süresi ve amacı bakımından gurbetçi seyahatlerinden farklıdır. Gurbetçi seyahatleri genellikle uzun dönemli (Lim vd., 2012; Chao vd., 2019) olup, bireylerin yabancı bir ülkede yaşamalarını ve yerel kültüre uyum sağlamalarını gerektirir (Kempen vd., 2015). Buna karşılık iş seyahatleri daha kısa sürelidir ve genellikle belirli bir görev veya proje ile sınırlıdır. Bu nedenle, iş seyahatine çıkan bireyler gurbetçilere kıyasla daha az kültürel entegrasyon yaşamaktadır. Her iki seyahat türü; süre, istihdam biçimi ve çalışma koşulları açısından farklılık göstermektedir. Sonuç olarak, iş seyahatine çıkanlar daha sınırlı zaman dilimlerinde hareket ettikleri için seyahatlerini planlama ve yürütme konusunda daha bağımsız davranabilmektedir.

İş amaçlı seyahatin bir diğer benzersiz özelliği de dijital göçebeler tarafından gerçekleştirilmesidir (Chevtaeva vd., 2023). Dijital göçebe, turistik destinasyonlarda çalışanlar da dahil olmak üzere, dijital araçlar kullanan çalışanları temsil etmektedir (Aroles vd., 2022). Seyahat ve iş arasındaki sınır, bir destinasyonda kalırken hem çalışıp hem de seyahat edebilen dijital göçebeler için belirsizleşmektedir (Ono, 2010). Dijital erişilebilirliği ve esnek programı göz önüne alındığında, iş seyahatine çıkanlar işlerini ve seyahatlerini organize etme konusunda önemli bir özgürlüğe sahiptir ve iş seyahatine çıkanlara kıyasla nispeten daha yüksek bir özerklik derecesine sahiptir. Tablo (2), üç seyahat türü arasındaki kavramsal farklılıkları göstermektedir.

1.1.4. Dijital Göçebe Kavramı

Dijital göçebe' terimi ilk olarak (Makimoto ve Manners, 1997) tarafından kullanılmış ve daha sonra sosyal bir görüngü olarak kabul edilmiştir (Müller, 2016). Dijital göçebeler, sürekli seyahat eden ve gurbette yaşayan bir yaşam tarzını mümkün kılmak için internet üzerinden dijital olarak iş yapan profesyonelleri ifade etmektedir (Schlagwein, 2018). Dijital göçebe tanımlarına bakıldığında, araştırmacıların genellikle iş, boş zaman ve seyahat arasındaki sınırların bulanıklaştığı bir yaşam tarzına vurgu yaptığı görülmektedir. Reichenberger (2018, s. 364) dijital göçebeleri “konumdan bağımsız ve genellikle seyahate dayalı bir yaşam tarzı sürdüren, yalnızca çevrimiçi bir ortamda çalışan genç profesyoneller” olarak tanımlarken, Richter ve Richter (2020, s. 78) “küresel seyahate, çalışma saatlerinde esnekliğe ve geleneksel ofis ortamından uzaklaşmaya olanak tanıyan bir istihdam arayışına girerek iş hayatını yeniden tanımlayan bireyler” olarak ifade etmektedir. Benzer biçimde, Mancinelli (2020, s. 1) dijital göçebeleri “taşınabilir bilgisayar teknolojilerinden ve yaygın internet erişiminden yararlanarak herhangi bir yerden uzaktan çalışabilen ve bu özgürlüğü dünyayı keşfetmek için kullanan bireyler” olarak tanımlamış, Nash ve diğerleri (2021, s. 273) ise “aşırı mekânsal hareketlilik biçimlerine ve gevşek örgütsel bağlara sahip bağımsız dijital çalışanlar” olarak nitelendirmiştir.

Dijital göçebelik, hareketlilik ve dijitalleşme nedeniyle ortaya çıkan ağ bilgi-iletişim toplumunun modern bir olgusudur (Kuzheleva-Sagan ve Nosova, 2017; Chevtaeva vd., 2023). Dijital göçebeler üzerine yapılan çalışmaların çoğu, kişisel bilgi yönetimi (Jarrahi vd., 2019), istihdam (Thompson, 2018) ve uzaktan çalışmanın avantajları (Mouratidis, 2018) gibi iş konularına odaklanmıştır. Seyahat, dijital göçebeliliğin kurucu bir parçası olmasına rağmen, dijital göçebelerin turist olarak konumlandırılması ve dinamiğinin anlaşılması için sınırlı girişimde bulunulmuştur (Chevtaeva ve Denizci-Guillet, 2021).

Dijital göçebelerin yükselişi, son birkaç yıldır artan bir eğilimdir (Arslan, 2024). Dijital göçebeler, uzaktan çalışan ve belirli bir yere bağlı olmayan kişilerdir (Chevtaeva vd., 2023). İnternet bağlantıları olduğu sürece, dünyanın herhangi bir yerinden seyahat ederek çalışabilmektedirler (Cook, 2020; Chevtaeva vd., 2023). Bu yaşam tarzı, özellikle pandeminin başlamasından bu yana giderek daha

popüler hale gelmiştir (Systma, 2022; Koneru, 2023;). Dijital göçebelik, COVID-19 pandemisi ve dijital teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte küresel ölçekte hızla yaygınlaşmıştır (Arslan, 2024). MBO Partners'ın Digital Nomad Trends Report 2024 verilerine göre, dijital göçebelerin sayısı 2019 yılında 7,3 milyondan 2024 yılında 18,1 milyona yükselmiştir. Bu artış, beş yıllık süreçte dijital göçebeliğin %148 oranında büyüdüğünü göstermektedir. Özellikle bağımsız çalışan dijital göçebelerin oranı 2021'de %35 iken, 2024 itibarıyla %44'e ulaşmıştır. Buna karşın, geleneksel (şirket çalışanı) göçebelerin oranı aynı dönemde %65'ten %56'ya gerilemiştir. Bu bulgular, dijital göçebeliğin giderek kurumsal yapılardan bağımsızlaşarak bireylerin özerklik, esneklik ve mekânsal özgürlük arayışını yansıtan bir yaşam biçimine dönüştüğünü göstermektedir. Şirketler açısından ise dijital göçebelerle çalışmak, hem yetenekli iş gücünü elde tutmak hem de esnek çalışma kültürünü sürdürülebilir kılmak açısından "kazan-kazan" bir model oluşturmaktadır (MBO Partners, 2024). COVID-19 pandemisiyle hız kazanan dijital dönüşüm süreci, geleneksel çalışanların esnek çalışma biçimlerine yönelmesini kolaylaştırmış; bu durum, özellikle ABD'de 17 milyonu aşan dijital göçebe nüfusuyla birlikte, turizmde çalışma ve boş zamanın iç içe geçtiği yeni bir seyahat kültürünün oluşmasına zemin hazırlamıştır (Mancinelli, 2020; Vogl ve Micek, 2023; Lindner, 2023). Estonya'nın 2020'de başlattığı dijital göçebe vizesi uygulamasını, Barbados, Hırvatistan, Portekiz ve Meksika gibi ülkeler de takip etmiştir (E-residency, 2020; Barbados Government Information Service, 2020; Yılan, 2023). Bu ülkelerdeki son politika değişiklikleri, dijital göçebe seyahatinin potansiyelini kabul etmektedir. Dijital göçebelerin turizm sektörü için önemine rağmen, araştırmalarda dijital göçebelerin tanımı tartışmalıdır (Richards, 2015; Reichenberger, 2018; Hall vd., 2019; Müller, 2016; Hannonen, 2020).

Küresel ölçekte dijital göçebelik uygulamaları hızla yaygınlaşırken, Türkiye de bu dönüşümün dinamiklerine uyum sağlayan ülkeler arasında yer almaktadır. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın 2024 yılı raporuna göre; 2024 yılı ağustos ayı itibarıyla Türkiye'de istihdam edilenlerin toplam sayısı 32 milyon 776 bin kişi olarak tespit edilmiştir. Aynı dönemde istihdam oranı %49,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. İşgücü, 35 milyon 831 bin kişi olarak hesaplanmış olup işgücüne katılma oranı %54,3 olarak kaydedilmiştir (T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı [SBB], 2024). Bu veriler, Türkiye işgücü piyasasında mevsimsel etkilerden arındırılmış göstergelere dayanmaktadır. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Burak Akkol, uzaktan çalışmanın yaygınlaşmasına ilişkin değerlendirmesinde, büyük işletmelerin yüzde 78'inin uzaktan çalışma uygulamalarına olanak sağladığını ifade etmiştir. Akkol, 'Türkiye'de çalışan nüfusun yüzde 30'u için uzaktan çalışmanın mümkün olduğunu vurgulamış ve bu çalışma modelinin çalışanların yüzde 73'ü tarafından iş ve özel hayat dengesinin iyileştirilmesine katkı sağladığı şeklinde değerlendirildiğini' belirtmiştir. Pandemi sonrasında esnek çalışma modellerinin iş dünyasında daha geniş kabul görmeye başladığı anlaşılmaktadır (Yıldırım, 2024).

Gayrimenkul Hizmet İhracatçıları Derneği (GİGDER) araştırmasındaki verilere göre, dijital göçebe vizesi veren ülke sayısı Eylül 2021'de 21 iken, Nisan 2023 itibarıyla 58'e yükselmiştir. 2024'te ise bu rakam 66'ya ulaşmıştır. Bu artışa ek olarak, yaklaşık 30 ülke daha vizelerini çekici hale getirmek amacıyla çeşitli düzenlemeler yapmaktadır. Geçen yıl, Seyşeller, İspanya, Brezilya, Güney Afrika ve Estonya gibi ülkeler, dijital göçebeleri ülkeye çekmek için farklı teşvikler sunmuştur. Şu anda ise 30 civarında ülke, vergi avantajları ve oturma kolaylıkları gibi çeşitli yöntemlerle yaklaşık 40 milyon "varlıklı göçmeni" ülkelerine çekmeye çalışmaktadır. Türkiye de bu küresel trende ayak uydurarak dijital göçebe vizesini yakın zamanda uygulamaya koymuştur. Türkiye, 32 Avrupa ülkesi ile Amerika, Kanada, Rusya, Ukrayna ve Belarus'tan gelen 21-55 yaş arasındaki başvuruları kabul etmektedir. Başvuru sahiplerinin en az 6 ay geçerli bir pasaport, üniversite diploması veya denk bir belgeye sahip olmaları ve dijital göçebe olarak çalıştıklarını ispatlamaları gerekmektedir (Digital Nomads Go Türkiye, 2024). Bu bulgular, dijital göçebeliğin Türkiye'nin turizm politikaları ve istihdam stratejileri açısından yalnızca ekonomik değil,

aynı zamanda yapısal bir dönüşüm unsuru haline geldiğini göstermektedir. Bu çerçevede, çalışmanın sonuç bölümünde bu dönüşümün etkilerine ve geleceğe yönelik önerilere yer verilmiştir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Hibrit turizm ve iş tatili seyahati kavramları, modern yaşam ve çalışma düzeninin değişen dinamikleri doğrultusunda şekillenerek turizm sektöründe yeni bir yaklaşım oluşturmuştur. Pandemi sonrası dönemde esnek çalışma modellerinin ve dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte, bireyler seyahat ederken aynı zamanda çalışmayı tercih etmektedir. Bu durum hem bireysel hem de örgütsel düzeyde yeni fırsatlar ve zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Hibrit turizm, tatil ve iş süreçlerini birleştirerek seyahat deneyimlerini yeniden tanımlamaktadır. Bu seyahat türü, çalışanlara iş-yaşam dengesi sağlamada bir çözüm sunarken, aynı zamanda destinasyonlar için sürdürülebilir turizm yaklaşımlarının uygulanmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle dijital göçebeler, hibrit turizmin en belirgin örneklerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanında, iş tatili seyahati kavramı ise iş seyahatlerinin geleneksel yapısını değiştirerek çalışanların iş amaçlı seyahatlerini tatil aktiviteleriyle zenginleştirme fırsatı sunmaktadır.

Turizm sektörü, bu yeni nesil seyahat eğilimlerine uyum sağlamak için esnek, teknolojik ve sürdürülebilir hizmet modelleri geliştirmelidir. Otel işletmeleri, konaklama tesisleri, destinasyon yönetimi organizasyonları ve turizm politikaları, hibrit turizmin ihtiyaçlarına cevap verebilecek altyapıyı sağlamalıdır. Ayrıca, hibrit turizm ve iş tatili seyahatine yönelik taleplerin artması, turizm sektöründe destinasyonların rekabet gücünü artıran yeni bir pazarlama stratejisi gerekliliğini doğurmuştur. Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, hibrit turizm ve iş tatili seyahati, turizm sektörünün geleceğini şekillendiren önemli kavramlar arasında yer almaktadır. Bu eğilimlerin başarılı bir şekilde yönetilmesi, sektörün hem ekonomik hem de sosyal anlamda sürdürülebilir bir şekilde büyümesini destekleyecektir.

Hibrit turizm ve iş tatili seyahati, bireylerin iş-yaşam dengesini korumalarını kolaylaştırırken, destinasyonların rekabet gücünü artıran ve turizm sektöründe yenilikçi yaklaşımları teşvik eden güçlü bir dönüşüm yaratmıştır. Ancak bu süreç, yalnızca ekonomik faydalar sağlamanın ötesine geçerek çevresel, sosyal ve kültürel sürdürülebilirlik konularında kapsamlı yaklaşımlar geliştirilmesini gerektirmektedir. Gelecekte, bu kavramların etkilerinin daha iyi anlaşılabilmesi için disiplinler arası çalışmalar yapılması önemlidir. Örneğin, hibrit turizmin destinasyon ekonomisi üzerindeki etkileri, bireylerin iş-yaşam dengesi ve mental sağlık üzerindeki sonuçları ve çevresel sürdürülebilirlik açısından getirdiği riskler gibi konular, gelecekteki araştırma gündeminde yer almalıdır. Ayrıca, iş tatili seyahati kavramının farklı kültürlerdeki uygulanabilirliği ve bu kavramın bireylerin profesyonel ve kişisel yaşamlarına olan etkileri üzerine disiplinler arası araştırmalar yapılması önerilmektedir. Turizm sektöründe yer alan tüm paydaşların bu yeni eğilimlerin sunduğu fırsatları değerlendirebilmesi için iş birlikleri artırılmalı ve küresel düzeyde stratejik adımlar atılmalıdır. Sonuç olarak dijital göçebe, hibrit turizm ve iş tatili seyahati kavramları, yalnızca turizm sektörünü değil, aynı zamanda bireylerin yaşam tarzlarını ve çalışma modellerini dönüştüren bir etki yaratmıştır. Bu dönüşüm, gelişen teknoloji ile birlikte gelecekte turizm sektörünün sürdürülebilir büyümesini, değişen yeni nesil seyahat eğilimleri çerçevesinde küresel anlamda rekabet gücünü desteklemeye devam edecektir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Kurul İzni: Bu makalede etik kurul iznine gerek yoktur.

Üretken Yapay Zekâ (ÜYZ) Kullanım Beyanı: Dilin niteliğini ve yapısını iyileştirmek için yapay zekâ araçları kullanılmıştır. Entelektüel içerik ve yorumlar tamamen yazarlara aittir.

Finansal Destek: Bu çalışmada herhangi bir finansal destek yoktur.

Teşekkür: -

KAYNAKÇA:

- Aroles, J., Bonneau, C., Bhankaraully, S. (2023). Conceptualising 'meta-work'in the context of continuous, global mobility: The case of digital nomadism. *Work, Employment and Society*, 37(5), 1261-1278.
- Arslan, E. 2024. "From Tourists to Nomads: Unveiling the Transformative Potential of Digital Nomads in Travel and Tourism." *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* 16: 269–281.
- Bassiyouny, M. ve Wilkesmann, M. (2023). Going on workation—Is tourism research ready to take off? Exploring an emerging phenomenon of hybrid tourism. *Tourism Management Perspectives*, 46, 101096.
- Baumann, Z. (2000). *Liquid modernity and beyond*. Cambridge: Polity.
- Bearne S. (2023). Digital nomads: rising number of people choose to work remotely. <https://www.theguardian.com/money/2023/nov/04/digital-nomads-work-remotely-tech-visas> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Becken, S. ve Hughey, K. F. (2022). Impacts of changes to business travel practices in response to the COVID-19 lockdown in New Zealand. *Journal of Sustainable Tourism*, 30(1), 108–127
- Burkholder, J. D., Joines, R., Cunningham-Hill, M., Xu, B. (2010). Health and well-being factors associated with international business travel. *Journal of Travel Medicine*, 17(5), 329–333.
- Cerrahoğlu, S. (2021). Sosyal medya etkileşiminin turizm pazarlamasındaki rolünün değerlendirilmesi. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 21-44.
- Chao, H. C., Morrison, A. M., Wu, B. (2019). All work and no play? Antecedents of the leisure involvement of Taiwan expatriate managers in Mainland China. *International Journal of Manpower*, 40(7), 1215–1238.
- Chen, C. C., and S. Yoon. 2019. "Tourism as a Pathway to the Good Life: Comparing the Top–Down and Bottom–Up Effects." *Journal of Travel Research* 58, no. 5: 866–876. <https://doi.org/10.1177/0047287518775282>.
- Chevtavaeva, E., B. Neuhofer, R. Egger, and M. Rainoldi. 2023. "Travel While Working Remotely: A Topological Data Analysis of Well-Being in Remote Work Trip Experiences." *Journal of Travel Research* 63, no. 2: 466–480. <https://doi.org/10.1177/00472875231151923>.
- Chevtavaeva, E., Denizci-Guillet, B. (2021). Digital nomads' lifestyles and coworkation. *Journal of Destination Marketing & Management*, 21, 100633.
- Chu, R. K. S., Choi, T. (2000). An importance-performance analysis of hotel selection factors in the Hong Kong hotel industry: A comparison of business and leisure travellers. *Tourism Management*, 21(4), 363–377.
- Cohen, E. (1972). Toward a sociology of international tourism. *Social Research*, 39(1),

- Cohen, E. (1973). Nomads from affluence: Notes on the phenomenon of drifter-tourism.
- Cohen, E. (1974). Who is a tourist?: A conceptual clarification. *The Sociological Review*, 22(4), 527-555.
- Cohen, S. A. (2011). Lifestyle travellers: Backpacking as a way of life. *Annals of Tourism Research*, 38(4), 1535-1555.
- Cook, D. 2020. "The Freedom Trap: Digital Nomads and the Use of Disciplining Practices to Manage Work/Leisure Boundaries." *Information Technology & Tourism* 22, no. 3: 355-390.
- Digital Nomads Go Türkiye, (2024). <https://digitalnomads.goturkiye.com/tr/anasayfa> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Dimitrova, M., Chia, S. I., Shaffer, M. A., & Tay-Lee, C. (2020). Forgotten travelers: Adjustment and career implications of international business travel for expatriates. *Journal of International Management*, 26(1), 100707.
- Dünya Turizm Örgütü, (2008). <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms#V>. (Erişim tarihi: 1.12.2024).
- E-residency. (2020). Estonia is launching a new digital nomad visa for remote workers. <https://e-resident.gov.ee/nomadvisa/>.
- Eco, U. (2017). *Chronicles of a liquid society. - faith, hope and clarity*. Houghton Mifflin Harcourt.
- Florida, R., Rodríguez-Pose, A., Storper, M. (2023). Critical Commentary: Cities in a post-COVID world. *Urban studies*, 60(8), 1509-1531.
- Gayrimenkul Hizmet İhracatçıları Derneği (GİGDER), (2021). Dünyada göç ve yatırımcı ilişkisi. <https://gigder.org.tr/yayinlar/as-3-gigderdunyada-goc-ve-yatirimci-iliskisi.pdf> (Erişim tarihi: 13.12.2024).
- Gleick, J. (2003). Gyorsabban. Budapest: Göncöl kiadó.
- Google Trends (2024). <https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&geo=TR&q=%C4%B0%C5%9F%20Tatili&hl=tr> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Graburn, N. (1989). *Tourism: The sacred journey*, valene L. Smith ed., hosts and guests: The Anthropology of Tourism.
- Gustafson, P. (2012). Managing business travel: Developments and dilemmas in corporate travel management. *Tourism Management*, 33(2), 276-284
- Gürsoy, M. N., Çalhan, H. Konaklama sektöründe dijital teknolojiler üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi*, (6), 1-20.
- Hall, G., Sigala, M., Rentschler, R., & Boyle, S. (2019). Motivations, mobility and work practices; the conceptual realities of digital nomads. In *Information and Communication Technologies in Tourism 2019: Proceedings of the International Conference in Nicosia, Cyprus, January 30-February 1, 2019* (pp. 437-449). Springer International Publishing.
- Hannonen, O. (2020). In search of a digital nomad: defining the phenomenon. *Information Technology & Tourism*, 22, 335-353.
- Harris, L. C., Pressey, A. (2021). The myth of business tourist idiosyncrasy. *Annals of Tourism Research*, 91(C).
- Hensellek, S., Puchala, N. (2021). The emergence of the digital nomad: A review and analysis of the opportunities and risks of digital nomadism. *The flexible workplace: Coworking and other modern workplace transformations*, 195-214.
- Hermann, I., Paris, C. M. (2020). Digital Nomadism: the nexus of remote working and travel mobility. *Information Technology & Tourism*, 22(3), 329-334.

<https://citizenremote.com/blog/digital-nomad-visa-countries/>

<https://nomads.com/digital-nomad-statistics/>

<https://www.statista.com/study/111371/digital-nomads/>

International Journal of Comparative Sociology, 14, 89–103.

Jafari, K., Özduran, A., & Saydam, M. B. (2023). Hospitality and tourism industry amid COVID-19 pandemic: voices from small Mediterranean town. *International Hospitality Review*, 37(2), 243–264.

Jarrahi, M. H., Philips, G., Sutherland, W., Sawyer, S., Erickson, I. (2019). Personalization of knowledge, personal knowledge ecology, and digital nomadism. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 70(4), 313–324.

Kashyap, R., Bojanic, D. C. (2000). A structural analysis of value, quality, and price perceptions of business and leisure travelers. *Journal of Travel Research*, 39(1), 45–51.

Kastner, S. (2020). Ländliche coworking spaces – Eine explorative Studie der Umsetzbarkeit in österreichischen und deutschen Großunternehmen [Diplomarbeit, Technical University Wien]. <https://doi.org/10.34726/hss.2020.77180>

Kempen, R., Pangert, B., Hattrup, K., Mueller, K., Joens, I. (2015). Beyond conflict: The role of life-domain enrichment for expatriates. *The International Journal of Human Resource Management*, 26(1), 1–22.

Koneru, R. (2023). Digital Nomad Trends 2024, <https://digitalnomads.world/tips/digital-nomad-trends-2024/>, (Erişim tarihi: 13.12.2024).

Kozak, Metin, Gurel Cetin, and Zaid Alrawadieh. "Repositioning work and leisure: Digital nomads versus tourists." *International Journal of Tourism Research* 26, no. 4 (2024): e2732.

KuzhelevaSagan, I., Nosova, S. (2016). Culture of digital nomads: ontological, anthropological, and semiotic aspects.

Leiper, N., Witsel, M., Hobson, J. P. (2008). Leisure travel and business travel. *Asian Journal of Tourism and Hospitality Research*, 2(1), 1.

Lietzau, J., & Puhe, O. (2021). Potenziale und Herausforderungen von (Co-)Workations anhand eines Beispiels in Schleswig-Holstein. In S. Werther (Ed.), *Coworking als Revolution der Arbeitswelt* (pp. 160–171). Springer.

Lietzau, J., Biemann, J., Bähr, U., Hentschel, P., & Schmied, A. (2021). Eine typologische Annäherung an Coworking in ländlichen Räumen. In S. Werther (Ed.), *Coworking als Revolution der Arbeitswelt* (pp. 99–110). Springer.

Lim, P. L., Han, P., Chen, L. H., MacDonald, S., Pandey, P., Hale, D., Schlagenhaut, P., Loutan, L., Wilder-Smith, A., Davis, X. M., Freedman, D. O. (2012). Expatriates ill after travel: Results from the geosentinel surveillance network. *BMC Infectious Diseases*, 12(1), 386.

Liu, C. R., Wu, T. C., Yeh, P. H., Chen, S. P. (2015). Equity-based customer loyalty mode for the upscale hotels—Alternative models for leisure and business travels. *Tourism Management Perspectives*, 16, 139–147

Loker-Murphy, L., Pearce, P. L. (1995). Young budget travelers: Backpackers in Australia. *Annals of Tourism Research*, 22(4), 819–843.

Makimoto, T., Manners, D. (1997). Digital nomad. John Wiley & Sons.

Mancinelli, F. (2020). Digital nomads: freedom, responsibility and the neoliberal order. *Information Technology & Tourism*, 22(3), 417–437.

- Mancinelli, F., and J. Germann Molz. 2023. "Moving With and Against the State: Digital Nomads and Frictional Mobility Regimes." *Mobilities* 19, no. 2: 189–207.
- Mariotti, I., Akhavan, M., Rossi, F. (2023). The preferred location of coworking spaces in Italy: an empirical investigation in urban and peripheral areas. *European Planning Studies*, 31(3), 467-489.
- Marting. 2023. "66 Digital Nomad Visa Countries in 2024." <https://citizenremote.com/blog/digital-nomad-visa-countries/>.
- Matsushita, K. (2021). Workations and their impact on the local area in Japan. *The Flexible Workplace: Coworking and Other Modern Workplace Transformations*, 215-229.
- Matsushita, K. (2021b). Workation and the doubling of time and place. In H. Tomita (Ed.), *Thesecond offline. Advances in information and communication research* (Vol. 3, pp. 3–23). Springer.
- Matsushita, K. (2022). How the Japanese workcation embraces digital nomadic work style employees. *World Leisure Journal*, 1–18. <https://doi.org/10.1080/16078055.2022.2156594>.
- Mavragani, A., Ochoa, G., & Tsagarakis, K. P. (2018). Assessing the methods, tools, and statistical approaches in Google Trends research: systematic review. *Journal of Medical Internet Research*, 20(11), e270.
- MBO Partners. (2024). *Digital Nomad Trends Report 2024*. Retrieved from <https://www.mbopartners.com/state-of-independence/digital-nomads/> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Mouratidis, G. (2018). Digital nomads: travel, remote work and alternative lifestyles.
- Müller, A. (2016). The digital nomad: Buzzword or research category?. *Transnational Social Review*, 6(3), 344-348.
- Nash, C., Jarrahi, M. H., Sutherland, W. (2021). Nomadic work and location independence: The role of space in shaping the work of digital nomads. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(2), 271-282.
- Nash, C., M. H. Jarrahi, W. Sutherland, and G. Phillips. 2018. "Digital Nomads Beyond the Buzzword: Defining Digital Nomadic Work and Use of Digital Technologies." In *Transforming Digital Worlds: 13th International Conference, iConference*, 207–217. Sheffield, UK: Springer International Publishing
- Ogilvie, F. W. (1934). Tourist traffic. *Encyclopedia of the Social Sciences*, 13.
- Ohnmacht, T., Z'Rotz, J., Dang, L. (2020). Relationships between coworking spaces and CO2 emissions in work-related commuting: First empirical insights for the case of Switzerland with regard to urban-rural differences. *Environmental Research Communications*, 2(12), 125004. <https://doi.org/10.1088/2515-7620/abd33e>
- Ono, M. (2010). Long-stay tourism: Elderly Japanese tourists in the Cameron Highlands, Malaysia. *Senri Ethnological Studies*, 76, 95–110.
- Orel, M. (2019). Coworking environments and digital nomadism: Balancing work and leisure whilst on the move. *World Leisure Journal* 61(3): 215–227. DOI: 10.1080/16078055.2019.1639275.
- Özgen Çiğdemli, A. Ö., Ş. Yayla, and B. S. Çiğdemli. 2024. "The World From the Perspective of Digital Nomads: Exploring Sentiments in Destination Reviews." *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* 16, no. 3: 303–315.
- Pacheco, C., Azevedo, A. (2023). Mapping the journey of the CoLiving experience of digital nomads, using verbal and visual narratives. *World Leisure Journal*, 65(2), 192-217.
- Pape, R. H. (1964). Touristry: A type of occupational mobility. *Social Problems*, 11(4), 336-344.

- Pecsek, B. (2018). Working on holiday: the theory and practice of workcation. *Balkans Journal of Emerging Trends in Social Sciences Balkans JETSS*, 1(1), 1-13.
- Pfnür, A., Gauger, F., Bachtal, Y., Wagner, B. (2021). *Homeoffice im Interessenkonflikt: Ergebnisbericht einer empirischen Studie* (No. 41). Arbeitspapiere zur immobilienwirtschaftlichen Forschung und Praxis.
- Reichenberger, I. (2017). Why the host community just isn't enough: Processes and impacts of backpacker social interactions. *Tourist Studies*, 17(3), 263-282.
- Reichenberger, I. 2018. "Digital Nomads—A Quest for Holistic Freedom in Work and Leisure." *Annals of Leisure Research* 21, no. 3: 364–380.
- Richards, G. (2015). The new global nomads: Youth travel in a globalizing world. *Tourism Recreation Research*, 40(3), 340-352.
- Richter, S., Richter, A. (2020). Digital nomads. *Business & Information Systems Engineering*, 62, 77-81.
- SBB, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2024). <https://www.sbb.gov.tr/temmuz-2024-istihdam-verileri/> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Schlagwein, D. (2018). "Escaping the rat race": Justifications in digital nomadism. Research-in-Progress Papers. In Proceedings of 26th European conference on information systems: Beyond digitization - facets of socio-technical change, ECIS 2018, portsmouth, UK, june 23-28, 2018.
- Scott, D., Ryan, C. (2017). The psychology of tourism. Channel View Publications.
- Shengenvisa.info. (2020). Iceland introduces long-term visa for non-EU/EEA teleworkers. <https://www.schengenvisa.info.com/news/iceland-introduces-long-term-visa-for-non-eu-eea-teleworkers/>. (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Shin, H., Lee, J., Kim, N. (2024). Workcation (Workation) travel experiences, satisfaction and revisit intentions: focusing on conceptualization, scale development, and nomological network. *Journal of Travel Research*, 63(5), 1150-1168.
- Šimová, T. (2022). A research framework for digital nomadism: A bibliometric study. *World Leisure Journal*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/16078055.2022.2134200>
- Spreitzer, G., Garrett, L., Bacevice, P. (2015). Should your company embrace coworking? *MIT Sloan Management Review*, 57(1), 27–29. <https://sloanreview.mit.edu/article/should-your-company-embrace-coworking/>
- Sytsma, T. 2022. "The Globalization of Remote Work." https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PEA1100/PEA1141-7/RAND_PEA1141-7.pdf.
- The Online Slang Dictionary (American, English and Urban slang), (2024). Definition of Workation. <http://onlineslangdictionary.com/meaning-definition-of/workation> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Thompson, B. Y. (2019). The digital nomad lifestyle: (Remote) work/leisure balance, privilege, and constructed community. *International Journal of the Sociology of Leisure*, 2(1-2), 27–42.
- TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması (2020). [https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=hanehalki-bilisim-teknolojileri-\(bt\)-kullanim-arastirmasi-2020](https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=hanehalki-bilisim-teknolojileri-(bt)-kullanim-arastirmasi-2020)
33679#:~:text=%C4%B0internet%20kullan%C4%B1m%20oran%C4%B1%202020%20y%C4%B1l%C4%B1nda,%73%2C3%20oldu%C4%9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC.&text=Hanelerin%20%90%2C7'sinin,eri%C5%9Fim%20imkan%C4%B1na%20sahip%20oldu%C4%9Fu%20g%C3%B6zlendi. (Erişim tarihi: 09.12.2024).

- TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması (2024). [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492) (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Unger, O., Uriely, N. (2022). The bleisure memories of business travelers. *Annals of Tourism Research*, 97(C), 1–12.
- Unger, O., Uriely, N., Fuchs, G. (2016). The business travel experience. *Annals of Tourism Research*, 61, 142-156.
- Uriely, N. (2001). "Travelling workers" and "working tourists": Variations across the interaction between work and tourism. *International Journal of Tourism Research*, 3(1), 1–8. [https://doi.org/10.1002/1522-1970\(200101/02\)3:1<1::AID-JTR241>3.0.CO;2-M](https://doi.org/10.1002/1522-1970(200101/02)3:1<1::AID-JTR241>3.0.CO;2-M)
- Viking Turizm, (2022). Hibrit Katılımcı ve Hibrit Etkinlikler. <https://www.vikingturizm.com.tr/blog/hibrit-katilimci-ve-hibrit-etkinlikler> (Erişim tarihi: 10.12.2024).
- Voll, K., Gauger, F., Pfnür, A. (2023). Work from anywhere: traditional workation, coworkation and workation retreats: a conceptual review. *World Leisure Journal*, 65(2), 150-174.
- Werther, S. (2021b). Potenziale von Coworking und (Co-)Workation für Tourismus, Hotellerieund Gastronomie. In S. Werther (Ed.), *Coworking als Revolution der Arbeitswelt* (pp. 152–160). Springer
- Xu, H., Wu, Y. (2016). Lifestyle mobility in China: Context, perspective and prospects. *Mobilities*, 11(4), 509–520.
- Yavas, U., Babakus, E. (2005). Dimensions of hotel choice criteria: Congruence between business and leisure travelers. *International Journal of Hospitality Management*, 24(3), 359–367.
- Ye, T., Xu, H. (2020). The impact of business travel on travelers' well-being. *Annals of Tourism Research*, 85, 103058.
- Yıldırım, Ö. (2024) <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/tisk-yonetim-kurulu-baskani-akkol-turkiyede-calisan-nufusun-yuzde-30u-icin-uzaktan-calisma-mumkun/3205330#> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Yılan, B. (2023). Hırvatistan Dijital Göçebe Vizesi. <https://wise.com/tr/blog/hirvatistan-dijital-gocebe-vizesi> (Erişim tarihi: 09.12.2024).
- Zhou, L., D. Buhalis, D. X. Fan, A. Ladkin, and X. Lian. 2024. "Attracting Digital Nomads: Smart Destination Strategies, Innovation and Competitiveness." *Journal of Destination Marketing & Management* 31: 100850.

EXTENDED SUMMARY

Main Results

This study explores the concepts of hybrid tourism and workation, which represent new dimensions of modern tourism. Hybrid tourism is defined as a model in which the traditional boundaries between tourism and work are blurred due to the impact of digital transformation (Marioti et al., 2021; Ohnmacht et al., 2020). The study analyzed the effects of new travel trends emerging within the scope of hybrid tourism on employees' work-life balance and the contributions of these trends to the tourism sector. The findings showed that employees successfully combined work and travel activities by using remote working opportunities more efficiently. In addition, different hybrid traveler typologies have been introduced, such as working holidaymakers, digital nomads, and professionals working within the framework of the hybrid tourism model (Cohen, 1974; Uriely, 2001).

In addition, the concept of workation has been addressed in three main models: traditional workation, coworkation, and workation retreat. These models enable employees to establish a more effective balance

between work and vacation (Voll et al., 2023). Specifically, the spread of the digital nomad model has enabled the development of new services and infrastructures in the tourism sector.

Importance and Impacts

Hybrid tourism and business holiday travel have created a significant transformation in the tourism sector. While these travel trends make it easier for employees to adapt to flexible work arrangements, they have also enabled destinations to generate economic income even in off-season periods. The tourism sector is developing its technological infrastructure and creating new service models to accommodate the increasing demand of digital nomads.

Workation models have multifaceted effects. These can be evaluated in terms of individual, institutional, and economic impacts, as well as their contribution to the tourism sector. Individual Impact: Employees' work-life balance has improved, and remote working flexibility has increased. Institutional Impact: Companies achieve higher productivity and employee satisfaction due to the flexible working models they offer to their employees. Contribution to the Tourism Sector: Destinations attract more tourists by creating digital infrastructure and flexible workspaces. From an economic perspective, these travel trends have helped revive the tourism sector, especially in the post-pandemic period, and have created seasonal employment opportunities. From a social perspective, they have allowed individuals to interact with different cultures and increased diversity in the work environment (Florida et al., 2021; Pfnür et al., 2021).

The RIAL model (Relaxation, Improvisation, Autonomy, and Locality) developed by Shin et al. (2024) analyzes the effects of such travel on satisfaction. The findings revealed that working holidays provide psychological and physical benefits to employees as they serve as a form of travel that emphasizes relaxing, autonomous, and local experiences. In addition, the integration of environmental and cultural sustainability strategies by destinations increases the long-term viability of these trends.

Limitations

Data Limitations: Since the concepts of hybrid tourism and workation are relatively new, there is limited empirical data, making detailed analyses difficult, specifically in the conceptual framework.

Scope: The study primarily focused on digital nomads and working holidaymakers, and other hybrid traveler typologies were not adequately addressed. Another limitation is that the data primarily emphasized digital nomads and high-income individuals. Therefore, how to ensure the participation of low-income employees or unskilled workers in such travels remains unaddressed. In addition, the infrastructure investments required for the implementation of hybrid tourism models may pose a significant financial burden for tourism enterprises.

Additionally, the environmental impacts of hybrid tourism have not yet been comprehensively examined. For example, frequent travel by digital nomads can increase their carbon footprint, which is a concern in terms of sustainability. Moreover, there is also uncertainty about how regulations and incentives for business holiday travel will be implemented in different countries.

Recommendations for Future Research

Studies can be conducted on the long-term effects of hybrid tourism models on destination economies. Issues such as the effects of hybrid tourism on local economies, the consequences on individuals' work-life balance and mental health, and the risks it poses in terms of environmental sustainability can be included in the future research agenda. In addition, interdisciplinary research is recommended on the applicability of the concept of business holiday travel in different cultures and the effects of this concept on individuals' professional and personal lives.